

דעות

באקדמיה בוכים, אך עיוורים לסיבה האמיתית למצבם

התראות במייל

רחל מינסקי

20 באפריל 2024 • 20:00

בכתבתו של אור קשתי על ההתמודדות של אנשי אקדמיה מכמה וכמה מוסדות להשכלה גבוהה בישראל ("הארץ", 11.4), עולה תמונה עגומה. היא עגומה לא רק בשל היקף החרם על אקדמאים יחידים ועל מוסדות אוניברסיטאיים שלמים, אלא גם בשל האופן שבו מצטייר אופיו של האקדמאי הישראלי בימים אלו, ותפקיד האוניברסיטאות במצב המשברי שבו נתונה ישראל.

כל המרואיינים, אלו בשמם ואלו שבעילום שם, התלוננו על הפגיעה הקשה שצפויה לקריירה המקצועית שלהם כתוצאה מהפסקת שיתופי פעולה עם קולגות ממוסדות מחקר בעולם. מיעוטם אף חרדים לדמותה של האקדמיה הישראלית, שבהעדר הזנה משותפת עם מוסדות מקבילים בעולם לאורך זמן, דנה את המוסדות הישראליים לצחיחות מחשבתית, ירידה ברמת המחקר וההוראה, ונפילה במדדים הבינלאומיים המעריכים ומדרגים את האוניברסיטאות.

הגיוני, מסבר את האוזן ומדאיג מאוד. דא עקא, שאיש מהמרואיינים לא התייחס לנסיבות שבהן ובגינן נקלעה האקדמיה למצב הסבוך הזה. הדברים מתרחשים כאילו בתוך ואקום שבו הנימה הקורבנית שולטת — שוב מתנכלים ליו/לנו בשל מוצאנו הישראלי, כחלק מקבוצה — ללא כל יכולת לראות ולהגדיר סיבה ומסובב.

בישראל מתרחשת בחצי השנה האחרונה מלחמה מזויעה שבה נחצו

כל הקווים המוסריים הן על ידי ההנהגה הפוליטית והן על ידי זרוע הביצוע שלה — הצבא. כל ישראלי הגון שצופה או קורא ומצליב מידע ממקורות בינלאומיים מודע לעומק המשבר. ורק האקדמאים הנכבדים, במעין נרקיסיזם ילדותי, מתייפחים "אכלו לי שתו לי". האין זה עיוורון מוחלט?

מהכתבה עולה הרושם, שהאקדמאים חברים בגילדה מקצועית שאמורה להיטיב את מצבם, ולא במוסדות תרבות העוסקים במחקר והנחלת ידע, גם לרווחת החברה. דומה שהדמיון בין אקדמאי ישראלי דהיום לאיש הרוח (אינטלקטואל, רחמנא ליצלן) המחויב לערכים הומניסטיים בכל נימי נפשו, נפרם זה כבר (ראינו כולנו לאיזה שפל הגיעה לשכת עורכי הדין כשחבריה מעלו בתפקידם וראו בה גילדה להפקת רווחים אישיים; ראו את ארגוני המורים וכיוצא בזה. אף מוסד לא חסין מהידרדרות מעין זו).

כל ישראלי הגון שצופה בתקשורת בינלאומית מודע לעומק משבר. ורק האקדמאים מתייפחים "אכלו לי שתו לי"

האם מישהו סבור כי בימי שלטון האספסוף, כשתהליכי פשיזאציה והתבהמות אוכלים בנו בכל פה, יתרגשו ממועקת האקדמיה? האקדמיה נתפסת לכל היותר כסרח עודף של אליטה מנותקת. לדאבוני, המרואיינים בכתבתו של קשתי אכן מצטיירים ככאלה. תאמרו, "יש בחורים כאלה, אך יש גם סוג אחר של עלמים" (ויזלטיר, "שרטוטים תל אביביים")? אולי, אך איש מהם אינו מיוצג בכתבה.

קשתי מצטט את תגובת האוניברסיטה העברית בפרשת השעייתה של פרופ' שלהוב־קיבורקיאן: "האוניברסיטה גאה בהיותה מוסד ישראלי, ציבורי וציוני", אמרו אז ראשי המוסד. אין זה המקום לפתוח בדיון

החשוב, האם אוניברסיטה אמורה להיות ציונית על סף שנת ה-100 לחנוכתה, ומה ההשלכות של הגדרה זו על אופיו של המוסד. אך ברור כי אין מקום לגאווה. יש בושה גדולה וצער.

לאוניברסיטאות המחקר היה ועשוי להיות תפקיד מהותי ומרכזי בתהליך השיקום המפרך של החברה בישראל, בהצבת אלטרנטיבה תרבותית, מוסרית וערכית לשלטון ולנורמות החברתיות. התעסקות בחרם הבינלאומי במקום הפניית המבט פנימה בפיקחון ובאומץ לא מקדמת אפשרות זו.

הכותבת היא ישראלית החיה בפורטוגל. המאמר מוקדש בהערכה אין קץ לד"ר ענת מטר, אקדמאית ולוחמת עקבית ואמיצה לזכויות אדם. למעט שיחת טלפון אחת מלפני כ-15 שנים, אין בינינו היכרות

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ